

METEOROLÓGIAI VILÁGNAP 2009

A WMO Egyezmény 1950. márci-us 23-dikai hatályba lépésének évfordulójáról emlékezett meg rendezvényünk vendége, *Dr. Dióssy László* környezetvédelmi szakállamtitkár ünnepi beszédében. A Meteorológiai Világnap idei témája az „Időjárás, éghajlat és levegőminőség” címet, valamint „Az emberi egészség védelme és a környezet” alcímet viselte. Ez a téma napjainkban különösen aktuális, hiszen az emberiség világszerte az egészségért, az élelmiszer- és ivóvízellátás biztosításáért, a szegénység enyhítéséért küzd, miközben olyan természeti katasztrófákkal kell szembenéznie, melyek 90%-a közvetlenül összefügg az időjárással, az éghajlattal és a vízzel.

2009. március 23-án 11 órakor *Dr. Bozó László* az Országos Meteorológiai Szolgálat elnöke nyitotta meg az ünnepséget, s köszöntötte a szép számú közönséget. Az elnöki és az államtitkári beszéd után a szokásoknak megfelelően átadták a miniszteri díjakat, kitüntetések.

A meteorológia tudományában adható legmagasabb rangú kitüntetést idén a Schenzl Guidó Bizottság javaslatára **dr. Horváth László** és **Mezősi Miklós** kapta.

Dr. Horváth László vegyész-mérnöként végzett az ELTE-n 1975-ben. Még abban az évben az OMSZ Központi Légekörfizikai Intézetében helyezkedett el. Kutatási területe a hazai háttér szennyeződési mérések fejlesztése volt. 1982-ben egyetemi doktorátust szerzett, a természettudományok (földrajz, meteorológia) területén.

1989-ben kandidátusi értekezést írt, melynek címe: A légköri savas ülepedés mértéke Magyarországon. MTA doktori értekezését 2001-ben védte meg. Kutatási területe a nitrogénvegyületek ülepedésének és a Balaton vízminőségének nyomon követése. 2007-ben habilitált a Szent István Egyetemen, Gödöllőn, majd ugyanitt 2008-ban címzetes egyetemi tanári kinevezést kapott.

Jelenleg az OMSZ Elnökségének tagjaként nemzetközi levegőminőség-vizsgálati projekteken dolgozik. Kutatási területe még a légköri kémiai folyamatok, a légköri nyomanyagok nedves ülepedése, a légköri nyomanyagok száraz ülepedése, a nyomanyagok bioszféra és légkör közti kicserélődésének vizsgálata, üvegházhatású gázok, valamint a bioszféra-légkör közti nitrogén és üvegházgáz mérleg.

Oktatási tevékenysége is igen széles körű.

Mezősi Miklós 1949-ben a MÁV-nál kezdett dolgozni, majd 1950–1953 között töltötte sorkatonai szolgálatát, rádiótávírásként. 1960-ban a Budapesti Műszaki Egyetem Villamosmérnöki Karán szerzett oklevelet.

1953 decemberétől nyugdíjazásig az Országos Meteorológiai Intézet, illetve a jogutód Országos Meteorológiai Szolgálat alkalmazásában, különböző beosztásokban dolgozott: az Éghajlati Osztályon statisztikus és bennlakásos klímaészlelő, majd az Aerológiai Observatóriumban technikus, illetve segédmérnök az Ionoszférakutató Osztályon. 1960-tól a Műszerszerkesztő Csoport, (később osztály) vezetője, 1965-től műszaki vezető. 1969-ben visszakerült a központba, a Titkárság állományába, ahol nyugdíjazásáig (1990) a műszaki fejlesztési ügyekért felelős tudományos tanácsadó.

ENSZ szakértőként 2 éves kiküldetést teljesített Kelet-Afrikában (1970–72), majd 3 hónapos megbízatást Etiópiában (1980). Kétszer 1–1 hónapig WMO konzultánsként szolgált Genfben (1984–85).

Nyugdíjasként 1993-tól a Meteorológiai Múzeum rendezésében illetve gyarapításában végez pótolhatatlan munkát. Korát meghazudtolja munkabírása és mindenre nyitott életszemlélete. Azon generációhoz tartozik, akik a Szolgálatot

nem csupán munkahelyüknek, hanem életterüknek tekintik, s az intézmény történetét, történelmét sajátjának érzi, őrzi emlékeit, hagyományait.

A Pro Meteorológia Emlékplakettet kapta **dr. Barcza Zoltán** egyetemi adjunktus, **Kovács Győző**, **Tamáskovits Károly** hálózati főellenőr és **Tölgyesi László** osztályvezető.

Dr. Barcza Zoltán 1994-ben szerzett meteorológus diplomát az ELTE TTK-n. Szintén az ELTE nappali tagozatán elvégezte a fizika tanári szakot is.

1994. szeptemberétől az ELTE Meteorológiai Tanszékén dolgozik. 1995-ben felvételt nyert az ELTE földtudományi doktori iskolájába: a globális felmelegedésben fontos szerepet játszó szén-dioxid légkörbe jutását, s onnan történő kiürülési mechanizmusát vizsgálta magyarországi mérések alapján.

Oktatási, kutatási feladatokat lát el, mellette a tanszék teljes informatikai rendszerének karbantartását és fejlesztését is végzi.

2001-ben védte meg doktori diszertációját, Summa Cum Laude minősítéssel. Több, a Tanszéken folyó kutatási programban részt vesz, meteorológus hallgatók TDK munkáit irányítja, ill. tudományos tanácsadóként doktorandusz hallgatók munkáját is segíti.

Kovács Győző 1976 óta foglalkozik a meteorológia tudományának művelésével. Szakmai karrierjét a szénkirálysabadjai katonai repülőtéren kezdte szinoptikusként, majd a repülőtér meteorológiai szolgálatának főnöke lett.

1997-től a Légierő Vezérkar (később Parancsnokság) meteorológus főtitkáraként látta el a szakterület képviselőjét. Nagy szerepe volt a honvédség meteorológiai észlelő személyzete tanfolyamrendszerű képzéseinek elindításában, végrehajtásában.

Nevéhez számos oktatási segédanyag, tankönyv megírása, szerkesztése kötődik. Nyugdíjazását követően sem csökkent érdeklődése szakmája, hivatása iránt. Meteorológus főelőadóként jelenleg is részt vesz a katonameteorológia ügyének szolgálatában.

Tamáskovits Károly 1971 óta dolgozik az OMSZ-nál. Észlelőként kezdte pályafutását, majd a Hálózati Osztályra került. Azóta is itt dolgozik, hálózati főellenőrként. Mindig pontosan, lelkiismeretesen végzi az észlelőhálózat gondozását, amelybe az állomások dolgozóin kívül az 500 társadalmi észlelő is beletartozik. Ma már ő az egyetlen aktív dolgozónk, aki a legnagyobb ismerettel rendelkezik ezen a területen, mind szakmailag, mind a múltra vonatkozóan. Kivételesen jó kapcsolattartó képessége a biztossítóka annak, hogy a 70–80 éves idős észlelők reggelente kimennek fagyban-szélben a kertjükbe, leolvassák a műszereket és évtizedek óta elkötelezetten küldik a létünket megalapozó pontos adatokat.

Hosszú évek óta végzi az új észlelők és az észlelői gyakorlaton lévő meteorológus hallgatók vizsgáztatását is.

Tölgyesi László az ELTE meteorológus szakán szerzett oklevelet, majd agrometeorológiai szakterületen dolgozott. Egyike volt azoknak, akik felismerték az informatika nagy szerepét a meteorológiában: az ELTE esti programozói szakán 1989-ben programozói diplomát szerzett. A számítástechnikai eszközök széleskörű alkalmazásával új távlatokat nyitott a hazai agrometeorológiában. Eredményeiről szerzőként, társszerzőként számos publikációban számolt be.

1992 óta az újjászervezett Távközlési és Informatikai Főosztályon dolgozik. Kezdetektől fogva fontos feladatnak tekintette az informatika szolgáltató jellegének megerősítését a meteorológiában. Nyitott az új kihívásokra, s az új lehetőségek bevezetésére. Jó szervező készsé-

gével, szívós munkabíráásával 1999 óta osztályvezető, 2005 óta főosztályvezető. Nagy tudású és megbízható szakember.

A Országos Meteorológiai Szolgálat informatikai rendszerének korszerű és megbízható fenntartásáért, következetes, eredményes vezetői tevékenységéért kapta kitüntetését.

Miniszteri Elismerő Oklevelet **Lakatosné Fanta Márta és Weingartner Ferencné** kapott.

Lakatosné Fanta Márta 1970 óta dolgozik a Szolgálatnál. Eleinte a sugárzási műszerek regisztrátumainak feldolgozása volt a feladata, később a mérési és feldolgozási technika fejlődésével egyre korszerűsödtek a feladatai, legutóbb a számítógépes sugárzási adatbázis kezelése volt a fő tevékenysége.

Nyugdíjasként a Meteorológiai Főobszervatórium látogatóinak vezetését végzi, amely tevékenység az iskolások csoportjai esetében különösen fontos, hiszen a meteorológiai közműveltség terjesztése nélkülözhetetlen a környezeti problémáktól terhelt világunkban.

Weingartner Ferencné évtizedekig mintaszerűen végezte az OMSZ Levegőkémiai, majd Levegőkörnyezet Elemző Osztályán a meteorológiai méréseket. Különösen a csapadékvíz kémiai analízise terén nyújtott kiemelkedő teljesítményt. Mérései nagy mértékben elősegítették a hazai háttérlégszennyezettség nyomon követését, a hazai nagyléptékű levegőtisztaság-védelmet. Megbízható adatai hozzájárultak a nemzetközi szinten is ismert és elismert magyar levegő-kémiai kutatásokhoz. Munkájához és munkatársaihoz való viszonya mindig példaértékű volt.

Az Országos Meteorológiai Szolgálat elnöke kitüntetésben részesítette az OMSZ négy – legrégebbiek és legjobbakközül való – társadalmi észlelőjét. Az észlelők bemutatását Tamáskovits Károly hálózati főellenőr soraival közöljük.

Balogh József 45 éve, 1964 óta végez csapadékméréseket a Szegedtől 36 km-re fekvő Rúza községben, s a mért adatok számítógépen való rögzítését is kiválóan megoldotta.

Rúza község Csongrád megye Móraalmi kistérségében Szegedtől 36 km-re nyugatra fekszik. Csapadékmérő állomásunkat a községben 1964. szeptember 1-jén szerveztük és az állomás vezetésével Balogh Józsefet bíztuk meg. Jóska bácsi az elmúlt 45 év adatait számítógépre vitte és így pillanatok alatt elérhetőek egy-egy hónap adatai, akár összesítve is. Amikor levélben közöltük vele, hogy kitüntetésre javasoljuk, válaszlevelében annyit írt: „Én úgy gondolom, hogy erre nem szolgáltam rá, hiszen nem tettem semmi különöset, csak a munkámat végeztem, ezért kérem, hogy még egyszer gondolják át”. Kedves Jóska bácsi átgondoltuk és kintartunk eredeti véleményünk mellett és itt köszönjük meg 45 éven át végzett odaadó és lelkiismeretes munkáját.

Boros Gábor, nyírbátori észlelő a geográfia és a gyerekek iránti szeretet készítette arra, hogy tanárként, diákjaival, 47 évvel ezelőtt elkezdje mérni és lejegyezni a környék meteorológiai jelenségeit.

Nyírbátor, ez az ősi, több mint 700 éves település, a Nyírség déli részé-

nek központja, a Debrecen, Nyíregyháza és Mátészalka határolta háromszögben fekszik. Itt vezeti csapadékmérő állomásunkat Boros Gábor tanár úr. Sokan nem tudják, hogy ő nem batori, mivel Hajdúböszörményben született, de Nyírbátor életének részévé vált. Debrecenben szerzett egyetemi diplomát – földrajz-földtan szakon. 1955-ben ment tanítani Nyírbátorba és azóta nem hagyta abba. Munkáját két dolog határozta meg: a geográfia, és a gyerekek iránti elkötelezettség. Diákjaival 1962-ben kezdte mérni, és lejegyezni a Nyírbátorban észlelt meteorológiai jelenségeket. Ha valaki tudni szeretné, hogy az elmúlt 47 évben mikor esett a legtöbb csapadék, mikor volt a legnagyobb fagy, arra Boros Gabi bácsi egészen pontosan tudja a választ. Köszönjük pontos és lelkiismeretes munkáját.

Huszi Tibornénak már édesapja is foglalkozott meteorológiai mérésekkel. 1961 óta, 48 éven keresztül küld pontos megbízható méréseket Budapest Ferenc-hegyről.

Lici néni Budapest egyik tájvédelmi körzetének a Ferenc-hegynek lábánál vezeti csapadékmérő állomásunkat. A családban régi hagyomány meteorológiával foglalkozni, mivel édesapja a 30-as években,

mint iskolaigazgató Gádoros községben tette ugyanezt. A család az 50-es években Budapestre költözött. Amikor 1961-ben a szomszédjuk lemondott a meteorológiai állomás további vezetéséről, Huszi Tiborné boldogan vette át a mérések és megfigyelések folytatását. Abban az időben több feladata volt, mert fenológiai jelentést is kellett csinálnia. Mivel házuk a hegy lábánál van, szívesen járta az erdőt és figyelte meg a vadon termő bokrokat, virágokat. Köszönjük 48 éven át végzett munkáját és kérjük, hogy pontos méréseivel továbbra is segítse munkánkat.

Szabó Józsefnét, aki édesapja után folytatta a megfigyelő munkát Rédén, a Pannonhalma szomszéd-ságába telepített csapadékmérő állomáson. Családjával eddig összesen 55 éven át végzett kitűnő, alapos észlelési tevékenységet.

Pannonhalmától délre gyönyörű bakonyaljai község Réde. Csapadékmérő állomásunkat a községben 1954. június 1-jén szerveztük. Az állomás vezetését Nagy Mihály mostani észlelőnk édesapja az ottani csemetekert kezelője vállalta, mivel a Soproni Erdészeti Főiskola is megbízta fenyőtelepítési kísérleteihez talajhőmérséklet méréssel

és az időjárás megfigyelésével. Amikor 1966-ban elköltöztek a szülők Rédéről, az állomás további vezetését lányuk Szabó Józsefné folytatta. A több mint fél évszázad alatt a csapadékmérő helye nem változott. Ezúton köszönjük neki és családjának 55 éven át végzett kitűnő munkáját és kérjük, hogy pontos méréseivel és megfigyeléseivel továbbra is segítse tevékenységünket.

A 2008 legjobb publikációért járó nívódíjat ebben az évben az OMSZ Tudományos Tanácsa *Dr. Haszpra Lászlónak* ítélte „Trends and temporal variations of major greenhouse gases at a rural site in Central Europe” (Megjelent: Atmospheric Environment, 2008. évi 42. számában) című cikkéért. Az oklevelet *Dr. Major György* a TUTA elnöke adta át munkatársunknak.

A díjak átadása után *Pappné Ferenczi Zita* tartott előadást – a világnapi aktualitást figyelembe véve – a levegő szennyezettségének méréséről és mérséklés lehetőségéről. Dolgozata a Léggör következő számában fog megjelenni.

Az előadás után a kitüntetettek tiszteletére állófogadás várta a megjelenteket.

Sáhné Ágnes

Középiskolai plakátpályázat a Meteorológiai Világnapra

A Magyar Meteorológiai Társaság Szombathelyi Csoportja és a Teleki Blanka Szakképző Iskola plakátpályázatot hirdetett Vas megye középiskolásai részére a Meteorológiai Világnap alkalmából. A pályázatra csapatokban és egyénileg is lehetett jelentkezni.

A felhívásra Szombathely és a megye nyolc iskolájából összesen 34 pályamű érkezett.

A plakátokat az OÁMK Teleki Blanka Szakképző Iskolájának aulájában lehetett megtekinteni március 25-ig.

Az alkotások jelenleg a Nyugat-magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központ könyvtárában láthatók.

Kúti Zsuzsanna
A Magyar Meteorológiai Társaság
Szombathelyi Csoportjának titkára

